

Nové Bratrské Listy

z obsahu:

kázání - Všecko za království nebeské

studie - Od starosti k radosti

z dějin - Komenský v Brandýse 1623

unitas fratrum

Unity Synod

Naše společné poklady

zprávy ze seniorátu - Kalich 2023

nad knihou o církvi

Řekl jim: „A za koho mě pokládáte vy?

(Matouš 16,15)

obsah

kázání

Všecko za království nebeské 59
(*J. Just*)

biblické a teologické studie

Od starosti k radosti 61
(z *Evangelického katechismu*)

dějiny

Komenský v Brandýse (*J. Just*) 63
Zrušení jezuitského řádu (*red*) 66

unitas fratrum

Unity Synod (*redakce*) 67
Naše společné poklady 4 69

náš seniorát

Husův den na Kalichu (*red*) 74
Co by na to řekl Mistr Jan 75

(*P. Mazur*)

Z Rovenska (*mj*) 80

z četby

Jak padají pilní (*M. Jaluška*) 81

modlitby Jar. Vítky

Nové Bratrské Listy

25. ročník (2023)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

mail redakce: halama@etf.cuni.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milé čtenářky a čtenáři,

třetí číslo našeho časopisu vzniká ve chvíli, kdy se léto kloní k podzimu, ale jinak se svět drží své doktríny. Mocní se škorpi, pokud nezešíleli a nevedou nesmyslné války (a nejen Rusko, i řada afrických zemí), závistiví a sobečtí se vztekají a žádají víc pro sebe a pryč se všemi, kdo myslí jinak, národohospodáři vyzývají nový růst, který ne a ne pořádně naskočit a nad zoufalými rozmary klimatu, které stále ničíme, všichni kromě pár excentrických aktivistů krčí rameny.

Že úsilí o stálý růst není řešením, ale kletbou, to dokumentuje jak kázání, tak úryvek z katechismu v úvodu tohoto čísla.

Stručné zamyšlení, jak se Komenskému ve chvíli nucené přestávky v práci jevílo úsilí všech oborů lidské činnosti, zajímavě souzní se zamyšlením anglikánských teologů nad aktivitami církve, jak nám je předkládá Matouš Jaluška.

Z letošního Kalichu přinášíme přednášku o tom, co by nám dnes k našim snahám a starostem patrně řekl Mistr Jan.

Stručná zpráva o právě skončeném světovém synodu UF a další oddíl z knihy o společných pokladech UF doplňují naše „postletní“ číslo časopisu.

Je krátce před svátkem děkování za úrody, které přes různá varování a nářky zřejmě nebudou špatné a poskytnou nám dost důvodů k vděčnosti, zvláště ve srovnání s velkou částí obyvatel našeho světa. Pán Bůh své stvoření miluje a chce mu žehnat - když to nebudeme kazit.

váš Jindřich Halama

Děkujeme za podporu pro náš časopis.

Číslo účtu 2900700247/2010

kázání

Všecko za království nebeské

Království nebeské je jako poklad ukrytý v poli, který někdo najde a skryje; z radosti nad tím jde, prodá všecko, co má, a koupí to pole. Anebo je království nebeské jako když obchodník, který kupuje krásné perly, objeví jednu drahocennou perlu; jde, prodá všecko, co má, a koupí ji.

(Mt 13, 44-46)

Pán Ježíš, když chtěl svým posluchačům sdělit závažné věci, mluvil především v podobenstvích, jako kdyby záměrně jen naznačoval a nechával na lidské fantazii, zda pochopí, objeví smysl. Nezjevoval holou pravdu „bez obalu“ a posluchači, kteří byli tehdy na tento způsob komunikace zvyklí, se k ní museli dobrat. Ne snad proto, že by holá pravda nebyla tak zajímavá a přitažlivá, ale možná proto, že by nemusela být správně pochopena. I když je otázka, zdali to samé neplatí i pro podobenství... Téměř bychom mohli říci, že Ježíš byl mistrem v umění zjevovat velké věci prostřednictvím malých nenápadných příběhů, které mají někdy nesnadno zachytitelnou pointu. Jako by ponechával na lidském důvtipu a schopnostech: ber, kdo jak umíš. A snad právě dnes, více než kdy jindy, má toto nenápadné sdělování Božích tajemství zvláštní význam – skryté poselství, k němuž je třeba se pracně dobrat, přes záplavu informací, které se na nás valí ze všech možných stran a které jsme si prostě navykli pouštět jedním uchem tam a druhým ven.

Jak je to tedy s Božím královstvím?

Za prvé: je třeba ho hledat. Je pozoruhodné, jak v obou případech hraje člověk poměrně aktivní roli: oráč „najde“ poklad, obchodník „objeví“ perlu.

Jako by to hledání bylo dokonce jedním z hlavních Matoušových témat: „Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.“ (Mt 6,33) – „Proste, a bude vám dáno; hleďte a naleznete; tlučte a bude vám otevřeno.“ (Mt 7,7). Ta slova zároveň znamenají i naději: kdo bude hledat, ten nakonec najde, kdo bude vytrvalý, dojde k cíli.

Na člověku tedy leží část odpovědnosti. A když už něco najde, je potřeba to zabezpečit, osvojit si. V prvním podobenství máme na první pohled povážlivou zápletku: Oráč, který najde poklad, od majitele pozemku, který o ničem neví, pole rychle koupí, aby ten poklad získal. Je celkem pochopitelné, že kdyby majitel pole o pokladu věděl, neprodal by ho. Na druhé straně, abychom se zastali oráče, majitel vlastně nic neztrácí, když o pokladu nevěděl, nebyl jeho a oráč poklad nekrade (mohl ho v noci tajně vykopat a odnést, on ho však chce „legálně“ koupit). Zdá se, že tu skoro máme právnícký oříšek, o morálních dilematech nemluvě. Ale tímto směrem uvažování bychom se asi neměli nechat svést, jde o podobenství, ne o reálnou událost.

Boží království je každopádně něco, co vyžaduje okamžité jednání. Ne náhodou poklad objevuje oráč, který tvrdě pracuje na poli, ne náhodou objeví perlu obchodník, který se pídí po novém zboží. Nic nepadne do klína jen tak, žádný fatalismus, žádné pasivní odevzdání se osudu, žádné čekání, jak se říká, na pečené holuby. Proto platí nejen výzva: „Jestliže dnes uslyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce.“ (Žd 4,7), ale dokonce varování „Střežme se, aby o někom z vás neplatilo, že v čase, dokud zaslíbení trvá, proměškal vstup do Božího odpočinutí.“ (Žd 4,1). Teď je ten pravý čas, který je třeba využít. On může zítra být taky – ale nutně nemusí.

Z tohoto i z druhého podobenství každopádně vyplývá další důležitá skutečnost: Boží království je drahocenná věc. V prvním případě je přirovnáno k pokladu, ve druhém k perle. Je tak vzácné, že ten, kdo ho objeví, je ochoten se všeho ostatního vzdát: Všimněme si, že obě podobenství mají další společné slovo: všecko. Oráč i obchodník se zbaví veškerého svého majetku, aby Boží království trvale získali. Nechtějí se z objeveného těšit jenom na chvíli, chtějí ho získat trvale.

Toto všecko, které musí člověk vynaložit, má zároveň protějšek u toho, co získali: Boží království je nedělitelné, nelze ho mít jen „koušek“. Buď všechno, nebo nic. Buď ano, nebo ne. Oráč neodnáší část pokladu, se kterou by se mohl spokojit (a určitě by mu i ta vystačila do konce života), chce ho mít celý. Obchodník si nemůže pořídit jenom kus perly – dělením by ztratila svoji hodnotu. A stejně tak, jako nelze rozdělit tento poklad, musí zůstat zachován v úplnosti, nelze jednou nohou následovat Ježíše a druhou nohou touhy svého srdce, které nás odvádějí od Boha. Buď jedno, nebo druhé. Kulhání na obě strany nikam nevede.

Dokonce se může zdát, že Boží království je tak trochu i privátní věc. Ani oráč, který našel poklad, ani obchodník, který našel perlu, hned neběží a „neroztroubí“ to do světa: „Lidi, já jsem něco našel.“ „Já ji objevil.“ Naopak, oráč poklad hned skryje a začne se radovat. Ani obchodník by jistě nebyl rád, kdyby se o drahocenné perle hned dověděl jiný kupec a připravil ho o ni. Jakoby to nejdůležitější se odehrávalo uvnitř, v našem srdci. Poutník z Komenského Labyrintu, který prochází svět a nenačází v něm nic jiného než přetvářku, faleš a zklamání, nakonec následuje Boží hlas, který mu praví: „Vejdí do domu srdce svého a zavři za sebou dveře“. A tam se také setkává s Bohem.

Ale neměli bychom se nakonec nechat mýlit, vstoupit do Božího království, to není žádná lidská zásluha, výsledek lidské aktivity, „spořádaného života“, ačkoliv by se tak mohlo na první pohled zdát. Člověk sice musí nasadit vše, co má, aby jej získal, ale byl to nejprve Pán Bůh, který vydal svého jednorozeného Syna, „aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ A to by nás mělo vést především k vděčnosti.

Jiří Just

biblické a teologické studie

V čase obav a nejistot nám možná přijde vhod zamyšlení nad slovy z kázání na hoře, jak je přináší evangelický katechismus pro dospělé z nakladatelství Mlýn. Jde o text čtvrt století starý, ale co je to proti kázání na hoře.

Od starosti k radosti

Proto vám pravím: Nemějte starost o svůj život, co budete jíst, ani o tělo, co budete mít na sebe. Což není život víc než pokrm a tělo víc než oděv? Pohledte na nebeské plectvo: neseje, nežne, nesklízí do stodol, a přece je váš nebeský Otec živí. Což vy nejste o mnoho cennější? Kdo z vás může o jedinou píď prodloužit svůj život, bude-li se znepokojoval? A o oděv proč si děláte starosti? Podívejte se na polní lilie, jak rostou: nepracují, nepředou - a pravím vám, že ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn, jako jedna z nich. Jestliže tedy Bůh tak obléká polní trávu, která tu dnes je a zítra bude hozena do pece, neobleče tím spíše vás, malověrní? Nemějte starost a neříkejte: co budeme jíst? Co budeme pít? Co si budeme oblékat? Po tom všem se shánějí pohané. Váš nebeský Otec přece ví, že to všechno potřebujete. Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.

(Mt 6,25-33)

Ježíšovo vyučování z kázání na hoře nás zasahuje v naší nejobyčejnější a nejvšednější zkušenosti. Všichni víme, že starost a obavy hluboce patří k našemu lidství. Z jednoho prostého důvodu – jsme bytosti ohraničené časem. Jsme vydáni na milost budoucnosti, která je nepředvídatelná.

Obava z budoucnosti

Starost proto neznamená pouze myslet na zítřek a zařídit se, aby díky naší práci mohl život pokračovat. Spočívá daleko víc v obavě, kterou budí nejistota z budoucnosti. Temná a naléhavá obava, kterou nám Ježíš připomíná otázkami: co budeme jíst? Co budeme pít? Do čeho se oblečeme?

Když se staráme, chceme potlačit právě tu nejistotu z budoucnosti a získat jistotu, že budeme mít zítra z čeho přežít. Ale úsilí ovládnout budoucnost se obrací proti nám: neboť v tomto úsilí se staráme pouze o to, co můžeme my sami udělat pro svůj život (sehnat něco k jídlu) a zapomínáme, že život je víc než potrava. Život nedělá lidským a cenným pouze plný žaludek nebo střecha nad hlavou nebo práce!

Lék proti starosti: objevení světa

Ježíš nepranýřuje naše iluze a otázky, ale chce nás z nich uzdravit. Co po nás žádá? Zvednout oči a podívat se kolem sebe: „Pohledte na nebeské plectvo! Podívej-

te se na polní kvítí!“ Byli jsme zabrání do sebe, zaujati vlastním životem a přežitím a Ježíš nás zve, abychom objevili svět nově.

Ptáci nesejí ani nežnou, vypadá to, že pro svůj život nedělají nic, a přece jsou nasyceni. Květiny nešíjí ani nepředou, a přece se skvějí na lukách. Radost ze zpěvu ptáků a krása květin svědčí o dobrotě Boha, který se zdarma stará o všechno své stvoření.

Zato když se necháme zavalit starostmi, riskujeme, že budeme dělat, jako by náš život závisel pouze na nás, jako by nám nebyl v první řadě darován.

Přístup, který Ježíš nabízí, nemá nic společného s cynickým názorem, pro který jsou obyčejné starosti druhého člověka nedůležité. Nepopírá křehkost života a už vůbec ne tvrdé podmínky, ve kterých mnoho lidí žije. Ptáci také trpí hladem i zimou a Ježíš to nijak nepopírá. Ví, že i to nejkrásnější kvítí zítra uschne. To ale přece nebrání radosti z krásy stvoření: je bezpochyby dočasná, ale není proto o nic méně skutečná.

Život je dar

Krása je zdarma a proto odkazuje k darovanosti. Jinými slovy: bezdůvodná krása kvítí nemá jiný důvod než radost, kterou v nás může vzbuzovat. A tím nám dává objevit, že život je dar a že svůj smysl má právě v této darovanosti. Byl nám darován a je dobrý a vědomí tohoto daru nám pomáhá snášet zkoušky utrpení i beznadějí tvář v tvář jistotě smrti.

Život je dar, který přesahuje všechno, čím bychom si jej my sami mohli zajistit. Proto prvním projevem života je jednoduše radost z bytí. Je to právě tahle radost, kterou nám Ježíš chce ukázat ve zpěvu ptáků a v kráse polního kvítí – abychom se naučili vidět svět jako stvoření, jako dar.

Protože je tato radost odpovědí na dar života a jeho krásy, je také zdrojem chvály. Co jiného znamená „chválit Boha“, „vzdávat mu slávu“, když ne to, že pro nás bude tím, kým chce být: tedy tím, kdo obdarovává. Každý dar vzbuzuje v druhém schopnost přijímat a je to právě radost z přijímání, která dar objevuje.

Bůh nás dává nám samým, protože díky němu žijeme. A ještě lépe: Bůh nám odpouští jako otec nebo matka odpouští milovaným dětem. A tak chválit Boha neznamená nic jiného, než být tím, čím nás obdaroval: být živými lidmi, kterým je odpuštěno. Chvála se rodí a naplňuje v radosti z přijetí Božího daru. A celá spočívá v radosti z toho, že jsme.

(Z knihy Bůh – můj bližní. Evangelický katechismus v 25 obrazech. MLÝN)

Komenského útočiště v Brandýse nad Orlicí po Bílé hoře

V prvních letech po bitvě na Bílé hoře nevypadala situace pro nekatolíky v Čechách a na Moravě zcela ztracená, většina z nich ostatně doufala až do konce Třicetileté války. Postavení habsburského panovníka nebylo ve všech zemích středoevropské monarchie neotřesitelné, situace na bojišti se v průběhu času dosti pronikavě měnila, tak jak do hry vstupovaly další mocnosti se svými vojsky. Proto ani bratrští biskupové po roce 1620 nejprve nespíchali s hromadným odchodem do exilu a zpočátku sázeli na stažení se do ústraní, které se osvědčilo již v dobách předeshlých pronásledování. Dokud panovník radikálně nezasáhl proti ochráncům bratří, tedy pozemkovým šlechtickým vrchnostem, které na svých panstvích nad stoupenci Jednoty držely ochrannou ruku, zbývala určitá naděje, že situace nakonec dospěje k nějakému stavu, kdy bude existence Jednoty v zemích jejího původu alespoň za nějakých podmínek nadále možná.

Na druhé straně právě angažmá velké části tzv. bratrské šlechty ve stavovském povstání vedlo po roce 1620 k fatálním důsledkům. Většina ochránců Jednoty byla potrestána konfiskací majetku, některé osoby postihl obzvláště krutý trest, jako např. Václava Budovce z Budova, který byl v roce 1621 spolu s ostatními předáky stavů na Staroměstském náměstí v Praze popraven. V povstání obzvláště aktivní osobnosti zpravidla na nic nečekaly a odešly do exilu hned s prchajícím „zimním králem“ po prohrané bělohorské bitvě, ponechávající svá panství jako kořist vítězům a jejich nekatolické obyvatelé svému osudu. Výjimkou mezi šlechtickými ochránci Jednoty byl Karel starší ze Žerotína, který se povstání neúčastnil, zachoval věrnost císaři a snažil se naopak mezi oběma zneprátenými stranami opakovaně prostředkovat. Panovník mu proto po porážce povstání poskytl jisté úlevy. Nemusel opustit zemi, i když si nadále podržel nekatolické vyznání, což nebylo po vydání Obnoveného zřízení zemského v letech 1627 a 1628 u jiných možné. Žerotín měl také výsady jiného rázu, i když ty byly dány spíše jeho dobrými konexemi, schopnostmi a autoritou, jaké se nadále těšil ve stavovské obci, jejíž struktura se však pronikavě měnila. Měl dobré známé, dokonce příbuzné, i na straně vítězů. Proto mohl na svých moravských panstvích a v Brandýse nad Orlicí poněkud lépe čelit obtížím spojeným s průchodem císařských vojsk a také pomalu se rozvíjející rekatolizaci.

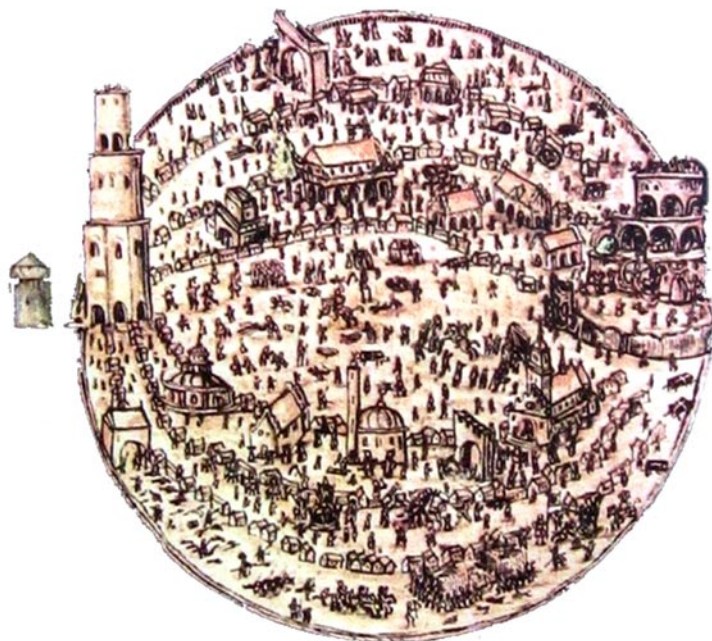
Za své postoje v době stavovské rebelie čelil Karel starší ze Žerotína v moderní době ostrým odsudkům některých historiků. Do jaké míry Žerotínovo odmítnutí podpořit akci rebelujících českých stavů ovlivnilo konečný výsledek povstání, zůstává předmětem diskusí, nicméně jeho role ochránce stoupenců Jednoty bratrské,

zejména v prvních pobělohorských letech, je nezpochybnitelná. Kromě toho, že postupně vynaložil velkou část svého majetku na podporu bratrských duchovních, kteří po ztrátě sborů často bojovali o holou existenci, zajistil jim na svých panstvích – dokud se vedení Jednoty definitivně nerozhodlo opustit Čechy a Moravu – relativně bezpečné útočiště. V Čechách je takovým místem Brandýs nad Orlicí, který Žerotín zdědil po své matce Libuši z Lomnice a bratru Janu Divišovi, zemřelém v roce 1616. Určitou výhodou byla poloha tohoto panství stranou zemských cest, samotné městečko nebylo příliš velké a rozhodně nepatřilo k místům, které by přitahovalo pozornost okolního světa.

Pravděpodobně již brzy po bitvě na Bílé hoře se do Brandýsa uchýlil bratrský biskup z Mladé Boleslavi, Matouš Konečný, s pomocnými kněžími svého sboru. Ještě před odchodem do Brandýsa stačil v Boleslavi ukrýt svůj archiv, který byl nalezen teprve v roce 2006 a svým informačním bohatstvím je důležitým zdrojem pro poznávání dějin Jednoty v předbělohorském období. Konečného osud je svým způsobem podobný jeho předchůdci v úřadě Janu Kálefovi. Ten se do Brandýsa spěšně odebral v roce 1588, když se Boleslav stala majetkem nejvyššího hofmistra Jiřího z Lobkovic, rozhodného stoupence rekatolizace, a bratrským duchovním hrozilo akutní nebezpečí. Kálef brzy po svém příchodu v Brandýse zemřel a jak poznamenal autor jeho medailonku v bratrském Nekrologiu: „Smrt jeho byla spěšná, od něho však žádaná, neb za to prosíval Pána Boha, aby dlouhou nemocí trápen nebyl, než rychle usnul“. Podobně se ze svého nového útočiště dlouho netěšil ani Matouš Konečný, který v Brandýse zemřel v únoru 1622. Dodnes se dochoval jeho náhrobek, umístěný do zdi domu čp. 100 v sousedství místa, kde kdysi stával pohřební kostelík Žerotínů, v němž byl Konečný pochován. Je to dnes jediná autentická památka na působení Jednoty bratrské, která se v Brandýse dochovala.

Zřejmě ještě během roku 1622 se do Brandýsa nad Orlicí uchýlil i Jan Amos Komenský a další bratrští kněží, jejichž přesný počet neznáme. Některá jejich jména se dochovala v brandýských městských knihách sňatků – ať už šlo o přímé aktéry, jako byl Komenský v roce 1624 se svou druhou manželkou Marií Dorotou Cyrilovou, nebo o svědky svatebních smluv. Navzdory nebezpečí, které nekatolickým duchovním po vydání přísných panovnických mandátů hrozilo v celé zemi, nežili bratrští kněží v Brandýse v izolaci, byť jich zřejmě většina bydlela přímo v areálu tamního sboru, na jehož místě dnes stojí pozdně barokní zámeček s malou zahradou. Mohli se volně pohybovat přinejmenším v obvodu brandýského panství a je pravděpodobné, že z Brandýsa navštěvovali i další místa v Podorlicku, kde poskytovali duchovní péči těm bratřím, kteří neodešli do exilu. A takových byla stále drtivá většina. Přestože některé okolní statky již byly konfiskovány a jejich nové vrchnosti usilovaly o zavedení katolické duchovní správy, nedaleké potštejnské panství s Kostelcem nad Orlicí a litické panství se Žamberkem a Kunvaldem stále setrvaly v rukou vrchností, které se hlásily k Jednotě bratrské. Je velmi pravděpodobné, že

i sám Komenský se těchto „výletů“ do okolí účastnil, neboť základní struktury bratrské církevní správy stále fungovaly. Ostatně Komenského druhá manželka, zmíněná Marie Dorota, měla v Kostelci nad Orlicí blízké příbuzné (její matka Dorota Dubenská byla dcerou prvního staršího kosteleckého sboru) a bylo by přirozené, že s nimi udržovala kontakt.

Známa Komenského vlastní kresba labyrintu světa.

Za daných okolností je potom pochopitelné, že kněží, kteří našli útočiště v Brandýse nad Orlicí, měli poměrně dost času nazbyt. A to byl také jeden z důvodů, proč zde Komenský mohl rozvinout svoji velkorysou literární činnost, jejíž nejznámější plod, spis *Labyrint světa a ráj srdce*, v tomto roce „slaví“ rovných 400 let od svého vzniku. Nakolik je Komenského Labyrint inspirován dobovou literaturou a do jaké míry je originálním dílem svého autora, je otázka, na niž se snaží najít odpověď moderní literární historici. Jisté je, že příběh odráží autorovo hluboké zklamání ze světa, k jehož nápravě Komenský po zbývajících léta svého života hledal cesty, a to nejen na teoretické rovině. V dnešním Brandýse toto dílo připomíná pozoruhodná turistická atrakce, přírodní bludiště ve tvaru labyrintu, které na počátku 21. století

na louce mezi řekou Tichou Orlicí a stráněmi pod zříceninou hradu Orlíka vysázením dvou tisícovek habrů uvedlo v život občanské sdružení „Brandýs ve světě“. Najít cestu do středu tohoto bludiště prý trvá průměrnému návštěvníkovi zhruba 20 minut. Vyznat se v labyrintu světa bylo nepoměrně obtížnější kdysi a není to o nic jednodušší ani dnes, kdy máme k dispozici všechny možné technologie. Každopádně i cesta tímto labyrintem se nemusí zvrhnout v bezradné bloudění, když je zřetelný cíl. Pro Komenského bylo východiskem z labyrintu setkání s Kristem, tedy hodnota, která neztrácí na významu pro lidský život ani po čtyřech stoletích.

Jiří Just

250 let od „zrušení“ jezuitského řádu

21. července roku 1773 podepsal papež Klement XIV papežský list (breve), kterým byl řád Tovaryšstva Ježíšova (jezuité) „navždy a neodvolatelně“ zrušen. Toto „navždy“ trvalo 40 let, v nichž navíc jezuité stále působili v Prusku a Rusku, za napoleonských válek, v roce 1814 byl řád opět obnoven.

Nebudeme se pouštět do výkladů o ekonomicko-politických sporech, které vedly k tlaku na vyhnání jezuitů z různých koloniálních území, především španělských a portugalských, to si zájemci mohou přečíst v odborných knihách. Kvalitní současnou monografii vydala roku 1995 Ivana Čornejová (*Tovaryšstvo Ježíšovo. Jezuité v Čechách*), slavné je beletristické dílo Jiřího Šotoly stejného názvu: *Tovaryšstvo Ježíšovo* (Mladá fronta 1969).

Zpět ke zrušení řádu a Čechám. Pro české nekatolíky to bylo nadějně znamení, protože se tím oslabilo mnohdy drastické pronásledování tajných evangelíků a vlastně to zahájilo poslední desetiletí tajného evangelictví, než přišel toleranční patent.

Dodnes má jezuitství v Čechách převážně negativní nádech, staletá tradice netolerance a nepřátelství nezmizela z mysli ani po dvou a půl stoletích. Je však třeba říci si zřetelně a otevřeně, že dnešní jezuitský řád patří k těm nejprogresivnějším částem římskokatolické církve, jezuité jsou vynikající biblisté a teologové - vůbec ne konzervativní, naopak. A zcela osobně – s provinciálem jezuitského řádu jsem se kdysi sešel na pohřbu bratra J. Uhlíře z pražského sboru. Patřil k jeho blízkým přátelům.

Je dobré nezapomínat na dějiny a snažit se jim porozumět (v čemž nám ovšem nepomůže wikipedie – tam je o jezuitském řádu psáno jen to dobré), ale zároveň se nenechat dějinnými stereotypy oslepit ve vztahu k současnosti. Jak brutální a tragické důsledky to může mít, nám ukazuje dění na východ od našich hranic.

red

unitas fratrum

Unity Synod 2023

Unity Synod – synod světové Unitas fratrum – se sešel ke svému jednání ve dnech 4. - 10. září v Kapském městě, v Jihoafrické republice.

Hlavní téma synodu bylo „mnoho kultur – jedno svědectví“ jako zdůraznění jednoty v Kristu při všech kulturních a sociálních odlišnostech.

Synod se schází každých sedm let v jiném regionu, letos byla hostitelem Afrika. Agenda synodu je poměrně ustálená, kromě zpráv ze všech provincií a oblastí práce musí řešit hlavně otázky finanční, rozpočet UF na dalších sedm let a projednání návrhů z provincií i návrhů vzešlých se synodního jednání. Pravidelně jsou třeba i volby zástupců do některých grémií.

V poslední době se s velkým důrazem prosadilo téma otroctví, tedy jak se církev s tímto nelidským jevem vyrovnávala (nebo nevyrovnávala), opakovaně se vrací problematika rovnoprávnosti a násilí proti ženám, stále silněji i otázka životního prostředí a udržitelnosti, spíše neudržitelnosti, našeho způsobu života.

Pravidelně je přehlédnuta struktura UF a kde je třeba, jsou provedeny organizační změny, hlavně v Africe nutné.

První takovou změnou letos bylo uznání UF v jihovýchodní Asii za misijní provincii. Sbory v Indii, Nepálu a také v Myanmaru (dříve Barma) se od nynějška staly misijní provincií.

Zkrácení synodu na týden (dříve trval 10 dní) znamená, že se práce musí víc koncentrovat a pracovat podle potřeby déle. I letos sice synod využil možnosti poznat, kde vlastně zasedá, pro mnohé členy jedinečná příležitost, protože se do těchto míst už nikdy znovu nedostanou. Delegátky a delegáti tedy navštívili historickou osadu Genadendal, nejstarší sbor UF v Jižní Africe, který má kořeny v 18. století.

Letos bylo k projednání celkem přes 70 zpráv a návrhů, takže se pracovalo i pozdě do večera.

Atmosféra na synodu byla dobrá, což si pochvalovali hlavně ti, kdo zažili na minulých synodech některá napětí.

Ve čtvrtek 7. září se ráno objevila celá řada delegátů v černém, aby připomněli celosvětové hnutí „Thursdays in black“ (čtvrtky v černém), podporované Světovou radou církví a mnoha ekumenickými organizacemi, v UF přednostně oddělením „Unity Women’s Desk“. Jde o protest připomínající násilí na dívkách a ženách po celém světě.

Do čtvrtečního večera skončily svou práci všechny příslušné komise, do nichž byli delegáti rozděleni a od pátečního rána se jednalo opět v plénu, aby se výsledky práce komisi zhodnotily a pokud možno potvrdily usnesením synodu.

Kdo sleduje vývoj v UF po určitou delší dobu,

nemůže být překvapen, že synod schválil vytvoření tří nových misijních provincií v Tanzánii. Dosavadní misijní oblasti Ruvuma, Njombe a Iringa se tak stávají dalšími články synodů, konferencí a setkávání UF. Kdo má rád mapy a zeměpis, najde všechny nové misijní provincie na mapě Tanzánie, kryjí se s politicky ustanovenými regiony (Tanzánie jich má celkem 31, takže ještě zbývá sousta míst pro další provincie).

Ruvuma je na jihovýchodě Tanzánie, při jezeře Nyasa u hranic s Malawi a Mosambikem. Je rozlehlá skoro jako naše republika, ale obyvatel má jako Praha. Centrem je město Songea. Misijní provincie Njombe je menší, asi jako třetina naší republiky a lidí pod milion (Njombe je zároveň jejím hlavním městem). Leží na sever

přestávka v jednání s výhledem na Kapské Město

plenární zasedání synodu

od Ruvumy a ještě o něco na severovýchod je Iringa se stejnojmenným hlavním městem, rozlohou jako polovina Čech s méně než milionem obyvatel. Můžeme říci, že jde o oblast jihovýchodní Tanzánie.

Naše misijní provincie tentokrát neměla na synodu zastoupení, proto můžeme zprávy jen

zprostředkovat. Podrobnější údaje a přehled všech usnesení synodu budou známy během pár týdnů, až je příslušné komise zpracují a verifikují, jako u jiných synodů.

K aktuálním událostem přijal synod usnesení k agresí Ruska proti Ukrajině a ocenil pomoc evropských zemí ukrajinským uprchlíkům. Všem provinciím je adresována výzva ve vztahu k životnímu prostředí, ochraně zdrojů a udržitelnosti hospodaření. O tématu otroctví jsme se již zmínili, i to je v závěrečných usneseních zahrnuto.

Synod skončil závěrečnými bohoslužbami v neděli 10. září a jeho příští zasedání by mělo být za sedm let, tedy 2030 v Severní Americe.

(redakce)

Naše společné poklady

Kapitola 4

Pojetí církve v Unitas fratrum (dokončení)

4.5 Formy závazků a sounáležitosti

S ohledem na biblický obraz církve jako těla Kristova (1K 12) můžeme na Unitas fratrum hledět jako na živý organismus, v němž jsou spolu vzájemně spojeny mnohé údy. Jejich vzájemné spojení i jejich spojení s Kristem je vyjádřeno různými formami závazku a sounáležitosti.

4.5.1 Dobrovolné členství

Pro naše chápání toho, co je náležet k Unitas fratrum, je důležitý princip dobrovolného členství. UF byla od počátku přesvědčena, že světská moc a úřady nemají zasahovat do církevních věcí, natož nutit lidi ke křesťanství. Víra, je-li opravdu vírou, musí být svobodně dána.

Člověk se může stát členem křtem nebo přijetím do sboru UF. Dospělým, kteří se chtějí k UF připojit, se zpravidla doporučuje, aby se nějakou dobu účastnili života církve, než o členství požádají. Žádost se předkládá staršovstvu příslušného sboru, které o ní s modlitbami rozhodne. Proces se může v různých provinciích lišit, členství však je vždy založeno na smlouvě a závazku. Nikdo nesmí být nucen, aby se stal členem UF a stejně mají členové svobodu ukončit své členství, pokud si přejí z jakéhokoli důvodu UF opustit. Staršovstvo má rovněž právo vyloučit osobu z členství v UF v případě závažného porušení závazků (§654 COUF). Kazatel a další lidé, kteří se podílejí na správě sboru, mají zvláštní odpovědnost, aby vedli přesné záznamy v rejstříku členů.

4.5.2 *Křest*

Svátostí křtu (která je v UF jednou ze dvou svátostí) je věřící přijat do těla Kristova. Tím je křest zároveň i základem členství v UF. Obvyklou praxí je v UF křest nemluvat. Je to odrazem chápání křtu jako prvotně znamení Boží milosti, která nás zve, abychom patřili ke Kristu. Podle pojetí UF je křest udílen jenom jednou a zůstává platný po celý život. Chce-li se stát členem UF osoba, která již byla pokřtěna někde jinde, křest ve kterékoli křesťanské denominaci je uznáván a přijímán.

UF nepraktikuje překřtívání a snaží se vyhnout praxi, která by mohla vypadat jako druhý křest (COUF §855). V některých provinciích je praktikováno požehnání nemluvat s odložením křtu na pozdější dobu, až budou schopny porozumět a samy se pro křest rozhodnout. Existují i rituály potvrzení křtu pro ty, kdo si přejí obnovit svůj křestní závazek.

Křestní liturgie se do určité míry liší, ale křest je vždy vysluhován podle písem, „ve jméno Otce, Syna i Ducha svatého“ (Mt 28,19). Obvyklou praxí je pokropení nebo polití vodou, ale možno křtít i ponořením. tradiční formule křtu v UF zahrnuje i odkaz k Ř 6,3, zdůrazňující, že jsme pokřtěni „v smrt Ježíšovu“. Zdůrazňuje se tím, že křtem se věřící stává účastníkem Ježíšovy smrti a vzkříšení. Dobře je to vidět v křestní liturgii amerického zpěvníku UF (1969):

Kazatel: (obrací se ke sboru a táže se) Vy, kdo jste pokřtěni v Krista Ježíše, jak jste byli pokřtěni?

Sbor: V jeho smrt.

Kazatel vezme dítě a třikrát pokropí nebo polije jeho hlavu vodou se slovy: V smrt Ježíšovu křtím i tebe, ve jméno Otce, i Syna, i Ducha svatého (svědkové se připojí ke kazateli a vkládají na dítě ruce). Nyní jsi vtěleno do smlouvy milosti, proto nežiješ již samo sobě, ale žije v tobě Kristus. A život, který nyní žiješ v těle, žij ve víře v Syna Božího, který tě miloval a dal sám sebe za tebe.

4.5.3 *Obřad konfirmace*

UF praktikuje obřad konfirmace pro děti nebo mládež pokřtěné jako nemluvnata, jako příležitost potvrdit závazek svého křtu. Obvykle tomu předchází období přípravy, kde se učí o křesťanské víře a o životě církve. Obřad konfirmace je někdy spojen s přijetím do společenství přijímajícího večeři Páně, nebo s právy a povinnostmi plného členství.

4.5.4 *Svátost večeře Páně*

Podle porozumění UF klade svátost večeře Páně zvláštní důraz na „jednotu a společenství, které mají věřící s Kristem a mezi sebou“ (COUF §671). Je výrazem nové smlouvy, ke které jsou věřící povoláni. UF udržuje praxi otevřeného přijímání, tedy všichni křesťané, kteří přijímají večeři Páně v jiných denominacích, jsou vítáni a není požadováno žádné vyjádření či prohlášení k pojetí této svátosti. Některé pro-

vincie mají dohody s jinými denominacemi o sdílení plného společenství při stole Páně.

Svátost večeře Páně se koná buď jako součást pravidelné nedělní bohoslužby, nebo jako samostatná slavnost. Dříve bývalo obvyklé, že členové museli mít zvláštní potvrzení k účasti na bohoslužbě večeře Páně. Bylo to spojeno s tradicí pastýrských rozhovorů jako přípravy k večeři Páně, což v některých provinciích dosud existuje. Kdo se chtěli účastnit večeře Páně, museli se nejdříve sejít k rozhovoru s kazatelem nebo pověřeným starším, aby se ke svátosti večeře Páně duchovně připravili. (O zvláštní liturgické praxi večeře Páně v UF viz kap. 6.3.1)

4.5.5 Nakládání s časem a dary

Chápání církve jako živého organismu znamená, že se všichni členové podílejí na potřebách celého těla podle svých osobních darů (Ř 6,6-8). Závazek členství v UF s sebou nese odpovědnost, neboť jsme povoláni, abychom svůj čas i obdarování věnovali životu společenství. To zahrnuje účast na životě církve, návštěvu bohoslužeb, účast na projektech služby, zapojení v malých skupinách, členství v komisích a výborech, pomáhání kdekoli je třeba. Lidé s hudebními schopnostmi zapojením ve sboru, orchestru a podobně, lidé ekonomicky nadaní pomocí s hospodařením církve, další jako předčitatelé, učitelé nedělní školy a další. Někdy potřebují sbory dobrovolníky pro přípravu pohoštění, jindy pro stavební práce, nebo pro misijní projekty.

Chápání služby v UF předpokládá, že každý člen má nějaký úkol a odpovědnost v životě církve (viz kap. 5.1). Členství také zahrnuje odpovědnost za finanční podporu potřeb církve. Dávat není břemeno, ale výsada ve službě Kristu. Bůh miluje ochotného dárce (viz 2K 9,7). Praxe finanční správy se mezi provinciemi liší, od účelových darů přes desátky, dobrovolné dary či pravidelné bankovní převody. Všichni členové UF, duchovní i laičtí, jsou povoláni, aby byli dobrými správci svých osobních zdrojů a dávali je k dispozici Kristu skrze poslání a službu církve. Naopak je velmi důležité, aby všichni církevní služebníci, kteří se zabývají finančními věcmi (ať na sborové nebo provinční úrovni), uskutečňovali svěženou službu s finančními prostředky s mimořádnou poctivostí a otevřeností.

4.5.6 Církevní kázeň

Členství ve společenství církve znamená, že v případě konfliktu jsou členové ochotní přijmout vedení a napomenutí od těch, kdo jsou k takovým úkolům určeni. UF doufá, že je vždy schopna řešit konflikty duchovním a bratrským způsobem. To znamená urovnat spory na setkáních místních grémií, konferencí nebo synodů, podle toho, kam věc náleží. Předat spor uvnitř UF soudu není v souladu s naší tradicí, ani s biblickým svěděctvím (1K 6,1-11).

Jako vhodný způsob, jak se zabývat konflikty, nabízí UF jiné volby. Rozvažování na modlitbách, žádost o pomoc biskupa a uplatnění církevní kázně (COUF §408,

§654, §850). V těchto věcech je důležité respektovat strukturu církve a respektovat jedni druhé. Vyžaduje to také, aby duchovní a jiní zvolení vedoucí církve postupovali s moudrostí a pokorou.

Jednou z forem církevní kázně, uplatňovanou v některých provinciích, je vyloučení členů od účasti na večeři Páně. To je obvykle ohlášeno při bohoslužbách, stejně jako oznámení, že vyloučení členové jsou přijati zpět. Synod UF 1974 usnesl, že tyto a další formy církevní kázně mají být uskutečňovány v duchu křesťanské lásky a se zvláštní péčí, aby nedocházelo k pokrytectví. Obzvlášť bylo zdůrazněno, že večeře Páně má být chápána zásadně jako prostředek milosti, ne jako nástroj kázně, a že zdůrazňovat z hlediska kázně určité oblasti lidského života (např. sexualitu) deformuje pravý význam kázně (COUF §850).

4.6 Kolektivní a synodní vedení

Vedení je v každé církvi důležitou funkcí. Pojetí UF zdůrazňuje model kolektivního vedení. To znamená, že vedení je sdíleno obvykle několika ustanovenými lidmi, kteří vykonávají svou odpovědnost po vzájemném rozvažování. Kořeny tohoto pojetí lze hledat v příkladu dvanácti apoštolů a apoštolského koncilu v Jeruzalémě (Sk 15). Jiným úhlem pohledu je vnímání Krista jako „vrchního staršího“, což znamená, že církev nemá jinou hlavu, než Krista (viz kap. 2.1). Vedoucí církve jsou služebníci, kteří pracují na základě rovnosti v duchu nesobeckého odevzdání Kristu. Vedoucí získávají svou pozici autorit volbou synodem nebo jiným typem církevního shromáždění, což znamená, že jsou těmto grémiím odpovědni.

Synody jsou v UF orgánem nejvyšší autority, jak na provinční rovině, tak v celé UF. Jsou shromážděním zvolených a jmenovaných delegátů, kteří reprezentují členstvo církve. Řecky slovo „synhodos“ znamená doslova „společně na cestě“, což naznačuje, že práce synodu je proces kolektivního posuzování. Pojetí synodního a kolektivního vedení je ve struktuře UF velmi zřetelný. Celosvětová UF je podřízena rozhodnutím a usnesením Unity Synodu. Unity Synod je zákonodárný orgán reprezentující UF jako celek (COUF §250). Provádí změny v církevním řádu, vykonává volby úředníků a působí jako nejvyšší odvolací soud ve všech věcech, které patří do jeho působnosti. Podobně jsou provinční synody nejvyšším zákonodárným orgánem jednotlivých provincií. Sbory UF jsou vedeny radami starších. „Zákonodárné i výkonné orgány sborů se mají skládat jak z duchovních, jmenovaných provincií, tak ze zástupců místních členů, aby duchovní i laičtí členové jednali společně a ve vzájemném souhlasu k rozvoji díla církve a k prospěchu jejích členů.“ (COUF §411)

Všechny formy vedení v UF odpovídají modelu služebního vedení, jehož příkladem je Kristus. Všechny vedoucí pozice jsou obsazovány na základě svobodné vůle členů církve, kteří své vedoucí s modlitbami volí. V některých denominacích pořádají kandidáti na vedoucí pozice volební kampaně a soutěží o hlasy jako politikové. Takový přístup je pojetí UF cizí. Příklad, který máme následovat, se nachází

v evangeliích. Ježíš si zvolil učedníky, kteří byli v očích světa a světské vlády k vládnutí nevhodní, protože byli prostými rybáři, celníky, nádeníky a podobně. Přesto jim byla dána odpovědnost, aby nesli radostné poselství světu. UF věří, že Pán si vybírá a zmocňuje vedoucí skrze synody a volby, aby sloužili církvi s pokorným srdcem a s věrnou oddaností Kristu.

4.7 *Náš vztah k jiným církvím*

UF věří, že je jenom jedno tělo Kristovo, které zahrnuje všechny věřící a je v Nicejském vyznání označeno jako „jedna svatá obecná a apoštolská církev“. Slovo „obecná“ (řecky *katholiké*) neoznačuje římskokatolickou církev, ale znamená univerzální, všechny zahrnující rozměr. UF souhlasí s učením reformátorů, že tělo Kristovo není totožné se žádnou jednotlivou denominací nebo církevní institucí. Všechny denominace, včetně UF, se nějakým způsobem účastní života Kristova těla a jsou v něm vzájemně spojeny.

Množství různých denominací se vzájemně liší učením, organizací i bohoslužbou. Obrazem, který se používá ke znázornění jejich původu a vzájemných vztahů, bývá jakýsi „rodokmen“ denominací. V něm je obnovená UF ve spojení s větví luterské tradice. (Poznámka redakce: Stará Jednota byla unikátní v tom, že spojovala tradici radikální reformace – táboorského husitství – s hlavním proudem reformace 16. století, jak vykládá A. Molnár. Obnovená Jednota se utvářela v intenzivním kontaktu s luterským pietismem.)

Slovo ekumenický se týká vztahu a spolupráce mezi různými křesťanskými církvemi a denominacemi. UF chápe samu sebe jako ekumenickou v tom smyslu, že ochotně přijímá jiné církve a snaží se s nimi partnersky spolupracovat. Většina provincií je členy Světové rady církví, což je nejdůležitější ekumenická organizace na mezinárodní úrovni, účastní se i v národních a oblastních ekumenických grémiích. Přestože je naše církev oproti jiným denominacím malá, je v ekumenických kruzích známá a respektovaná.

„Ekumenický duch“ je do značné míry součástí naší denominační identity, což má své kořeny v našich dějinách. Už stará Jednota rozlišovala mezi neviditelným duchovním společenstvím těla Kristova a svou vlastní viditelnou církevní organizací. To jí umožňovalo uznávat platnost jiných církevních organizací, zvláště když během reformace vznikaly další protestantské útvary. Podobně byli od počátku ekumenicky naladěni hrabě Zinzendorf a bratří v Ochránově. V časech, kdy většina církevních činitelů zdůrazňovala hranice mezi jednotlivými konfesemi, bratří se snažili vytvářet spojení mezi lidmi z různých konfesních prostředí, založené na předpokladu, že všichni věřící sdílejí stejné „náboženství srdce“, založené na Kristu (viz kap. 3). Hrabě Zinzendorf byl přesvědčen, že každá denominace má cenné učení i tradice a funguje jako určitý typ školy, vedoucí lidi ke Kristu. Různé denominace představují různé typy těchto škol (Zinzendorf jim řecky říkal „*tropos paideias*“),

kteřé všechny vedou ke stejnému cíli. Různost denominací odrážela podle Zinzendorfa různost lidských povah a zkušeností i různost božích darů a každá z tradic, má své jedinečné „poklady“. Například Zinzendorf byl přesvědčen, že luterská tradice je silná ve vyznávání pravdy víry, reformovaná (kalvinistická) tradice v biblickém kázání a Jednota v církevní kázni.

Na počátku nebylo ochranovské společenství považováno za novou církev, ale za jakési bratrstvo složené z lidí různých tradic, které se snaží žít v ekumenické spolupráci. Nebylo nutno stát se členem společenství, aby byl člověk spasen, byli vítáni všichni, kdo měli zájem na obecnství a poslání společenství. Když se UF později stala nezávislou denominací, věnovala pozornost tomu, aby nedocházelo ke „křadení ovcí“ z jiných denominací. UF se zcela drží ekumenického přístupu k jiným denominacím v duchu spolupráce a vzájemného uznání. Věříme, že to je nejlepší způsob, jak svědčit o Kristově lásce a konat jeho poslání ve světě.

UF se dnes nachází v mnoha různých zemích a žije v rozdílných kulturních tradicích. Každá část UF má své vlastní dějiny, svůj zvláštní úkol a cestu životem. Být jednotou chápeme jako vědomí, že naše obecnství zahrnuje rozdílná pochopení světa, tradic a povolání. Cíkem není dospět k uniformnímu, jedinému vzoru, co je UF. Různost je chápána jako dar. Jak naše církev vstupuje do 21. století, hledáme jednotu v rozdílnosti, podle našeho základního principu, že v podstatných věcech je třeba jednoty, v nepodstatných svobody a ve všem lásky.

(příště kap. 5 – „služte jedni druhým“)

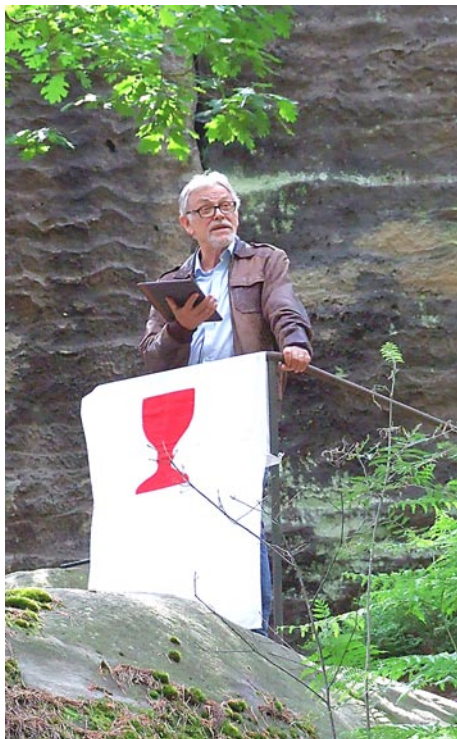
náš seniorát

Husův den na Kalichu 2023

Tradiční železnobrodský Husův den se letos konal v neděli 2. července. Odpolední shromáždění mezi skalami nad Besedicemi vedl senior bratr Ondřej Halama, kázal farář Jan Hrudka, který bude od října kazatelem právě v Železném Brodě. Přednášku na husovské téma, jejíž text přinášíme níže, potom proslavil evangelický farář bratr Petr Mazur. Mnozí účastníci setkání se posléze sešli ještě ve sborovém domě železnobrodského sboru k rozhovorům a k občerstvení. Organizátorům setkání patří srdečné díky.

Co by na to řekl Mistr Jan, aneb návštěva Jana Husa ve 21. století

Milí a vzácní přátelé, sestry a bratři, vy všichni přítomní, už více než šest století uběhlo od smrti Jana Husa a stále je do té míry důležitý v naší společnosti, že nám stojí za to pořádat na jeho počest slavnostní bohoslužby, organizovat symposia, besedy či přednášky. I dnešní setkání je pouze jedním z dalších

bratr farář Petr Mazur při přednášce

důkazů, že jméno Mistra Jana Husa ještě neupadlo v zapomnění. A právě to, že o Husovi mluvíme, vlastně znamená, že neustále hledáme, jak nejlépe vyjádřit jeho odkaz.

Je až s podivem, jak protichůdně je Jan Hus vnímán, ale také jak se ten tábor lidí, kteří ho vnímají pozitivně, v různých dobách mění. Vždyť si stačí jenom vzpomenout nám dříve narozeným, co jsme se o něm učili ve škole. Kupodivu jeho jméno nebylo v dobách socialismu potlačováno jako např. jméno prezidenta Masaryka, ale učili jsme se o něm jako o hrdinovi, o revolucionáři, skoro jako o prvním komunistovi. Jenže on se k němu jako ke svému vzoru hlásil i Mussolini a ten zase pro změnu v něm viděl prvního fašistu. Jiní v Husovi vyzdvihovali jeho národovectví, protestanté zase reformátora církve, který o sto let předběhl dobu. Zkrátka v té změní různých přístupů a důrazů, podle kterých je Hus hodnocen, je velmi těžké najít nějaké sjednocující pojítko.

Na podobné akce, jako je ta dnešní, chodí vesměs lidé věřící, navíc z protestantského názorového spektra. Jenže, když bychom hledali nějaký ten soulad Husových názorů s našimi dnešními protestantskými postoji, zřejmě bychom rovněž narazili. Tak třeba kdybychom se ho zeptali na jeho názor na ženy. Nevím, zda by se nám líbilo, že vnímal jako velké Boží požehnání jejich škaredost, protože, jak tvrdil, nenadělil-li jim Pán Bůh tělesnou krásu, ochránil tím mnohé muže před hříchem a ulehčil tak těmto ženám cestu ke svatosti. Navzdory tomu, zrovna na ženy působil jako magnet. Jako by právě ony lépe vnímaly, o co v jeho kázáních šlo.

Ano, s mnohými názory, přirozeně ovlivněnými dobou, ve které žil, bychom my dnes měli problém, nicméně někde uvnitř cítíme, že se přece jen až tolik nemýlíme,

když Mistra Jana vnímáme jako oddaného šířitele Božích pravd, které mají i po staletích potenciál proměňovat naše životy.

Jeden sympatický a známý redaktor hojně navštěvovaného internetového deníku se za Mistrem Janem vydal dokonce až do Kostnice, aby co nejlépe porozuměl jeho odkazu. Napsal pak o své cestě něco jako esej a tam kromě jiných velmi pozoruhodných postřehů se pozastavil nad tím, že je vlastně dost divné, proč je Hus vnímán jako tak velká osobnost, když přece velké osobnosti mají spojovat a ne rozdělovat. Hus ale více rozděluje, než spojuje. Jinde se zase dočteme, že jeho upálení nebyla vlastně žádná justiční vražda, protože to bylo plně v souladu s tehdejšími církevními i světskými zákony a Jan Hus měl přece dostatek možností prokázat alespoň elementární schopnost hledat kompromis, díky čemuž by se zřejmě trestu vyhnul. Všechny tyto postoje a názory pouze více a více zužují prostor, ve kterém by se naše společnost napříč názorovým spektrem mohla s Husem ztotožnit.

Nejprve bych rád v rámci jakéhosi vykolíkování hřiště upřesnil dva pojmy, se kterými budu dále pracovat. Půjde o **hodnoty** a o **principy**.

Nejprve tedy hodnoty, ve smyslu žebříčku hodnot, který si každý pro sebe sestavujeme, a který pak do značné míry určuje, jakým směrem se ubírá náš život, co máme a co nemáme rádi, co obdivujeme a čím pohrdáme, co kritizujeme a co naopak doporučujeme. Náš žebříček hodnot více či méně vychází z jakéhosi hodnotového schématu daného dobou a společností, ve které žijeme. Hodnoty, které jsou dnes pro nás samozřejmostí, jako je například rovnocenný vztah muže a ženy, nebyly určité ve středověku vnímány stejně. Podobných rozdílů bychom ale určitě našli mnohem, mnohem více a to prakticky v každé oblasti. Těžko by se dnešní mládenec těšil uznání středověkých dospělých, když by se ukázalo,

že ani neumí vládnout mečem. Pro dnešek to ovšem žádnou hodnotou není a když už, tak pouze pro členy nějakého spolku historického šermu. Ať chceme nebo ne, ať si to uvědomujeme nebo ne, hodnotové schéma, ve kterém žijeme svůj život, se promítá do veškerého našeho konání, mluvení, psaní, zkrátka do všeho. A Jan Hus žil a byl utvářen bezespo-

ru naprosto jiným hodnotovým schématem, než je to naše, a to je v jeho kázáních a dopisech znát. Hodnoty jsou něco, co se mění jak časem, tak prostředím, církví, ke které patříme, či kulturou, ve které žijeme. Tolik tedy k tomu, v jakém smyslu budu dále ve svém příspěvku používat pojem hodnota.

Tím druhým pojmem, důležitým pro mé porozumění Janu Husovi, je princip, přesněji nadčasový princip, tedy něco, co se nikdy v čase nemůže měnit. Vezměme si například princip, že v životě je nadmíru důležité hledat pravdu a poznanou pravdu pak hájit a šířit. Je to správné z principu, a v tom je pravda jako princip odlišná od té naší vlastní pravdy, kterou rádi vnucujeme druhým. Podobně je tomu, když mluvíme o férovosti, čestnosti, ochotě pomáhat potřebným, o milosrdenství, o odpuštění a samozřejmě o lásce. Co je principiální, se nemění. Jako křesťané věříme, že ty nadčasové principy jsou nám dány shůry, proto o věcech principiálních mluví Bible jako o Božích zákonech, jako o něčem, co nikdy nepomine.

Život každého z nás je potom definován tím, zda jsme do svého životního centra přijali ony nadčasové principy, anebo si sami dle svého vědomí a svědomí vytváříme svůj žebříček hodnot, kterým může být luxus, pohodlí, zdraví, kariéra, rodina, děti, ale třeba i církev, umění, zkrátka cokoli, čemu se rozhodneme podřídít svůj život. Jenže na rozdíl od věci principiálních, hodnoty nejsou věčné. Mění se v čase a také se nezdá, že hroznou.

Žijeme v určité době, v určité společnosti, v určité kultuře, proto se bez žebříčku hodnot neobejdeme, ale to, co přetrvá, v čem budeme mít pozitivně co říct komukoli v kterékoliv době, jsou pouze principy, kterým jsme podřídili své životy. Do našich projevů se ovšem, obzvlášť když kážeme, či píšeme, nebo tvoříme, promítá vždy směsice jak principů, kterým sloužíme, tak hodnot, které uznáváme, nebo pro které žijeme. Proto se náš odkaz často stává zdrojem kontroverzí a to zejména, když je posuzován někým žijícím v jiné době, v jiné kultuře, nebo v jiné společnosti.

Pokusme se nyní porozumět odkazu mistra Jana Husa právě pod zorným úhlem hodnot a principů. Když šlo o věci principiální, nebylo možné s Mistrem Janem hledat kompromis, dokonce nebylo ani možné hledat konsenzus, protože by to bylo vždy o hledání konsenzu s ďáblem. A to je něco, k čemu se nikdy neuchýlil. Ale pakliže poznal, že ve svém srdci choval pochybné touhy a hodnoty, které neměly nic společného s oněmi nadčasovými principy, pak z toho činil pokání a dělal všechno proto, aby svůj život nechal proměňovat právě těmi principy. To je na Janu Husovi to nejcennější, to neoddiskutovatelné. V tom je nám příkladem a vzorem i v dnešní době.

Uvedu příklad, který nám může přiblížit, jak by Jan Hus vnímal dnešní mládež. Zřejmě by ji posuzoval zpětným pohledem na sebe sama, a kajicně by přiznal, jak ještě jako mladík snil o bezpracném životě kněze. Jak chtěl nosit pěkné oblečení a nechat se obdivovat od druhých. Jen tak, pro své bohatství a postavení. Ale že by se přerhl, aby toho postavení dosáhl?! To ani náhodou! Ve svých listech i kázáních

vzpomíná, jak místo studia a vůbec něčeho rozumného hrával dlouho do noci šachy. A jak se vztekal, když prohrával. Ovšem pak poznal, že nade všemi těmito hodnotami, po kterých tehdy toužil, stojí princip, který říká, že být k něčemu užitečný je mnohem důležitější než hraní a zábava, a že proti rozčilování, urážení a ubližování druhým stojí princip laskavosti. A tak vlastně dnešním rodičům by dal naději, že i když ty dnešní děti častokrát namísto studia, či jiné užitečné práce, tráví spoustu času pouze na mobilech a u počítačů, ještě to nic neříká o tom, co z nich vyroste. Stačí se jen podívat na Mistra Jana, co z něj nakonec vyrostlo! Jeho přivedlo od lehkomyšlného života k plnému životu čtení a studium Božího Slova, tedy seznámení se s těmi Božími nadčasovými principy, pro které stojí za to žít i umírat. Toto Boží oslovení může mít různé formy a podoby, ale jedno je jisté, že proměňuje lidi v dnešní době naprosto stejně jako v dobách Husových.

A co principiálního by nám tak asi řekl, když by sledoval naši vládu, parlament? Leccos nám napoví opět historie. To když byl požádán arcibiskupem pražským, aby ho doprovázel na cestě do Branibor, kde se tehdy sjížděly davy poutníků do městečka Vilsnak, aby viděly svatou hostii, ze které vytryskla krůpěj krve – pro poutníky jasný to důkaz proměny chleba na tělo Kristovo a pro tehdejší církve zase důkaz,

kazatel, bratr farář Jan Hrudka

že pro obyčejné lidi postačí, když jim je podáván pouze chléb, neboť v těle je přítomná přirozeně i krev. Co na to mistr Jan? „I jel jsem tam – a když jsem viděl, co jsem viděl, řekl jsem otci arcibiskupovi, že je to čiré dábelství. Ne snad v té svaté hostii s kapkou krve. To je, hádám, jen obyčejný lidský švindl udělaný v touze po penězích. To v těch lidech, kteří se tam ženou, cítím v pravdě dábelskou touhu po zázraku. Cožpak pravý křesťan potřebuje něco takového?!“ A tak by nám zřejmě dnes Mistr Jan pouze řekl, že dábelská je ta naše touha, čekat, aby někdo něco udělal za nás. Namísto abychom sami šli a udělali něco, jen čekáme na zázraky, na nějaký ten nový zákon, novou vyhlášku, na hrdinu, který odstraní všechno zlo a bídu. Někjaký ten příkaz shora – v minulosti v době ryze náboženské – zázrak od Boha, dnes zázrak od vlády a parlamentu. A tak jako tenkrát, tak i dnes je snadnější uvěřit bláhovému nesmyslu a evidentní lži, než se podívat pravdě do očí.

Tolik staletí uplynulo a lidé jsou stejní, jak ti mladí, tak dospělí, povzděchl by si zřejmě.

Než se dostanu k závěru, chci se ještě zastavit u dnešních argumentů vesměs katolické církve, která, jak víme, v předvečer nového tisíciletí ústy papeže Jana Pavla II projevila lítost nad tím, jak kdysi s Janem Husem naložila a nazvala ho dokonce reformátorem. Od té doby se ovšem žádné další sblížení nekonalo a zřejmě se v blízké budoucnosti ani nechystá. Jde o údajně neprůstřelné překážky, které v Husově učení a životě onen posun neumožňují. Dovolím si k některým těmto argumentům uvést srovnání s postojem Ježíše Krista, jak nám ho zaznamenali evangelisté:

1. Argument, že Jan Hus rozděloval, zatímco velké osobnosti sjednocují.

Ježíš řekl: Nemyslete si, že jsem přišel na zem uvést pokoj, nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč (Matouš 10, 34).

2. Argument, že se Jan Hus vyjadřoval zbytečně radikálně, např. když osočil samotného císaře Zikmunda z hříchu a tvrdil, že kdo žije ve hříchu nemá právo vykonávat svůj úřad (tvrdil to i o kněžích, arcibiskupech a dokonce i o papeži) – kdyby tehdejší církev přistoupila na Husovu interpretaci hříchu, došlo by údajně k chaosu v oblasti zákonů a práva (sňatky, jmenování vládců, které prováděla církev, platnost smluv, které církev podepsala, ...).

Když Ježíš osvobodil ženu přistizenu při cizoložství, použil argument, který byl podobně „na vodě“: „Kdo je bez hříchu, hoď první kamenem“ (Jan 8, 7). I tehdy bylo jasné, že v běžném životě není možné aplikovat pravidlo, že soudit může jen ten, kdo je bez hříchu, protože by to rovněž znamenalo právní rozvrat ve společnosti. Nikdo by nemohl být soudcem.

3. Argument, že tehdejší koncil neměl jinou možnost, než Husa potrestat smrtí, protože strhával za sebou příliš mnoho obyčejných lidí, kteří již jako husité nadělali spoustu zla a šířili násilí.

Podle této logiky bylo správné i ukřižování Ježíše, protože i za ním šla spousta obyčejného lidu a kněží a zákoníci rovněž tímto faktem zdůvodňovali potřebu se jej zbavit (Lukáš 23, 5).

Chceme-li porozumět tomu, jak by se projevoval Jan Hus v 21. století, musíme rozlišovat mezi principy, kterým svůj život podřizoval a hodnotami, podmíněnými dobou, ve které žil. Pakliže by totiž vyrůstal v dnešní době a ve společnosti, které i my rozumíme, a zároveň by svůj život žil pod vlivem oněch nadčasových principů, pak by dnes zcela jistě stejně jako tehdy hledal pravdu, mluvil pravdu, šířil pravdu a vybízel každého k převzetí vlastní odpovědnosti za svůj život a to bez ohledu na to, zda a do jaké míry si díky tomu život zkomplikuje. Přirozeně pak můžeme předpokládat, že by všechno to dobré, co Duch Boží za těch šest století změnil v našem světě, prosazoval také, ale musíme připustit i to, že by se ve všem neshodl ani s námi. Jde teď ale hlavně o to, zda by se jednalo o rozpory principiální, kde by patrně byl odhodlán

stejně jako kdysi jít doslova hlavou proti zdi, anebo o běžné názorové rozdíly, které budou mezi námi dokud bude svět světem, a díky kterým je nakonec tento náš svět inspirativní a krásný.

(Petr Mazur)

(Prameny: Jan Hus: Wikipedia; František Šmahel: Hranice pravdy; Helena Stejskalová: Jan Hus působil na ženy jako magnet; Jaroslav Pechar: Jan Hus – co by nám řekl dnes?; Pavel Šafr: Moje cesta za Janem Husem)

Z Rovenska

Léto nám po červnu plném radosti z úspěšné Noci kostelů a z návštěvy drážďanských bratří a sester dalo zakusit křehkost člověka a nesamozřejmost všeho. Prvního července byla sestra farářka Hana Jalušková nečekaně hospitalizována a my jsme se učili fungovat sami. Bylo nutno převzít sborové záležitosti, o něž se sestra Hana až dosud obětavě starala, zajistit nedělní bohoslužby a další služby, jež sbor poskytuje komunitě. Děkujeme Bohu za to, že se nám to nějak podařilo, a děkujeme velice hlasitě bratřím, kteří nám v těžké chvíli vypomohli – bratru kazateli Svetozáru Slavkovi za bohoslužby, bratru seniorovi Ondřeji Halamovi za to, že převzal svatební agendu a zajistil bohoslužby na kořenovském Kostelíku. Sestra Hana strávila v nemocnici celý červenec, teď už opět sídlí ve sborovém domě a každým dnem jí přibývá sil. Již opět stoupá na kazatelnu a s velkým úspěchem přednášela na ujkovickém sborovém dnu. Máme z toho radost a děkujeme za to Pánu, který s námi je ve zdraví i v nemoci.

Přes všechny nesnáze jsme se přes léto radovali z poměrně vysoké účasti na bohoslužbách. Uvítali jsme u nás manžele Mikoláškovy, Bohdan Mikolášek přispěl doprovodem písní. Opakovaně u nás o bohoslužbách s houslemi vystoupil Vojtěch Tomášek. O druhé zářijové sobotě posloužila sborová zahrada jako základna pro rodiny z československé církve husitské na výletě vedeném Štěpánem Kláskem, druhdy královéhradeckým biskupem této církve. Neformální společenství s nimi (zprostředkované již jmenovaným Vojtěchem Tomáškem) nám dodalo sil a přemýšlíme o tom, jak tuto ekumenickou spolupráci dále rozvíjet.

Nejbližším, rovněž ekumenickým setkáním, na které všechny zveme, bude další ročník „diskusní soboty“, jež se uskuteční 21. října a bude věnována různým podobám ticha a mlčení (po ročnících věnovaných vyprávění a dialogu). Na diskusi večer naváže koncert v rovenském katolickém kostele, který pořádáme ve spolupráci s farností a s Lukášem Vytlačilem, petřínským starokatolickým jáhnem a dobrým přítelem našeho sboru, jehož měli v létě příležitost slyšet i návštěvníci Kostelíka.

mj

Jak padají pilní.

Nad novou knihou Andrewa Roota a Blaira D. Bertranda

V posledních letech sleduji se zájmem dění u anglikánů. Podobně jako Unitas fratrum, i anglikánské společenství v sobě obsahuje nejrůznější komunity z globálního Severu i Jihu, jejichž vztahy všelijak skřípou. Přes všechny hádky a bolavé kompromisy to celé zatím drží pohromadě – což mi připadá nadějně i pro nás. Nejde ale jen o to. Podobně jako mnohé jiné církve, i ta anglikánská čelí zvýšenému tlaku světa; tlaku, který je horší o to, že na rozdíl od nás anglikáni bývali církví národní. Mohli se honosit tím, že zprostředkovávají zvěst o spáse lidem v každé komunitě ve Velké Británii. Ale zprostředkovatelný, tisícileté kaple z opršelych kamenů, čelí ohrožení – peněz se nedostává. Je to stejné, jak se říká, skoro v celém „baráku“. A odpovědi v jednotlivých „bytech“ bývají rovněž obdobné. Nová doba si žádá nové metody. To staré už nestačí, je třeba víc čerstvého větru. A vůbec všeho víc. Aby se rostlo. Protože opakem růstu je prý smrt. Z nějakého důvodu ale takový růst obnáší především zavírání opršelych kaplí.

A právě díky anglikánům se ke mně dostala knížka „When Church Stops Working“, vydaná letos nakladatelstvím Brazos v Grand Rapids v Michiganu a lze si ji zhruba za sedm set korun koupit na Amazonu. První ze dvou autorů, Andrew Root, působí na Luther Seminary v St. Paul v Minnesotě, ten druhý, Blair D. Bertrand, vyučuje na Zomba Theological College v Malawi na jihovýchodě afrického kontinentu. Sever a Jih si tu tedy provizorně podávají ruce (provizorně proto, že oba autoři jsou běloši a seznámili se, když studovali na Princetonu).

Téma knížky vyplývá již z názvu, který by šlo hladce přeložit třeba slovy „Když se církev rozbije“. Podle toho bychom čekali lamentaci anebo naopak něco jako konstruktivní návod na to, jak „vdechnout život do starých struktur“ a tak podobně. Takové přesvědčení není zcela mylné, s ohledem na vlastní téma knihy je však třeba předeslat, že autoři v nejpůsobivějších částech svého textu pracují s negativním i pozitivním vyzněním doslovného smyslu názvu a zkoumají, co se stane, když „církev přestane pracovat“. Takové ustání v práci je totiž v příkrém protikladu vůči hyperaktivitě, již dnes sborům a církvím předepisují přízvaní marketeři. Právě tato akcelerace činnosti je však sama symptomem trvajících „sekulárního věku“ či „pozdního kapitalismu“, epochy církvím nepřející. Pokud ji sbory bez dalšího přijmou, jenom posilní a uspíší procesy vedoucí ke ztrátě relevance a zániku.

Opěrným bodem k jinému a nadějnějšímu uchopení situace se pro autory stává slovo rezonance. Máme znít ozvěnami druhého – v první řadě Boha. A proto musíme na chvíli zmlknout a odložit pracovní nástroje. Při hledání cest k rezonanci rozevírají autoři před čtenářem paletu (většinou) známých nástrojů a konceptů, jako je diference mezi „mít“ a „být“, proslavená Erichem Frommem, chvála praktické pokory jakožto životního způsobu následování Krista, výzvy k tomu, aby lidé (především pastoři a sboroví starší) žili v přítomnosti, aby se neustále nepřetvářeli

podle toho, co po nich chtějí média a jimi odkojení bližní... A aby si uvědomili hlubokou únavu, již nyní na naší straně světa cítíme.

Výchozí postřeh knihy, zajímavý i s ohledem na naši vlastní (nedávnou) historii, se týká Letnic. Když budujeme církev nebo přemýšlíme, co se sborem, soustředíme se obvykle na triumfální scénu vylití Ducha, ve které „nám“ najednou každý rozumí, anebo na závěr téže druhé kapitoly Skutků, kde se mluví o svorném pobývání v chrámu, o tom, jak apoštolové lámali chleba, stolovali s lidmi a „Pán denně přidával k jejich společenství“. Zapomínáme přitom na to, že o kapitolu dříve praví tento vzkríšený Pán přímo „čekejte“. Triumf Letnic je až výsledkem tohoto čekání.

Z toho všeho vychází jako alternativa vůči „zrychlenému sboru“ nikoli sbor „zpomalený“, ale čekající, a to čekající, trochu paradoxně, v pohybu, jako hokejista, který má při bruslení neustále hůl na zemi a není překvapen, když k němu po ledě doletí nahrávka. Čekající církev je přímo a s vervou přítomna v určité (tuto) chvíli s konkrétními (těmito) lidmi, ať jsou jacikoli. Nehledí příliš k budoucnosti (třeba k novým a neopotřebovaným lidem, jimiž by šlo nahradit ty nesnesitelné stávající) ale k přítomnosti. Prostředkem k ustavení tohoto spolubytí má být bohoslužba a modlitba. Do hry vstupuje šabat jako něco, co neodmyslitelně patří k Hospodinu lidu, něco, čím se tento lid odlišuje od ostatních. Něco stvořeného pro člověka. Pokud odpočíváme jen proto, abychom si dobili baterky do dalších šesti dnů práce – práce ještě usilovnější a frenetičtější právě díky tomu, že máme takto dobito, nekonáme tak docela to, co bychom měli konat, ale směřujeme tím jistěji k vyhoření, depresi a pádu. Takové stavy dnes postihují čím dál více pastorů, přetížených a nakonec toužících po tom, aby konec, za jehož odvrácení bojovali, už konečně přišel. Přejí si smrt v té či oné podobě, jen aby zastavili kolotoč, nad nímž nemají žádnou moc. V tomto místě ke mně kniha obzvlášť silně promluvila. A je v tom logika, jak autoři ukazují: akceleraci (či touhu po ní, zakázku neustále akcelarovat, již na nás společnost klade) lze zastavit jedině smrtí; jde o to, jaká smrt to bude. A my jakožto křesťané bychom měli umět umírat i nechat se křísit.

Základem je přiznat Bohu schopnost jednání a přiznat sobě, jakého Boha že to vlastně vyznáváme – Boha divokého, ukřižovaného, paradoxního a nečekaného. Mezi postavy, jež autoři přivádějí na scénu v tomto bodě výkladu, hraje (opět) hlavní roli Søren Kierkegaard, o kterém byla řeč v minulých dvou číslech NBL. Zde je tím, kdo jako jediný rozpoznal krizi dánské církve ve chvíli, kdy se zdála být dokonale silná a etablovaná, slavící své Letnice a zbavená povinností čekat. To všechno byla iluze opřená o modlu, již si tehdejší dánští křesťané různých denominací z Hospodina udělali, a to nejen pro své pohodlí, ale také proto, aby mohli frenetickou aktivitou zabránit vlastním depresím a nejistotám, tak jako to činil Kierkegaardův otec. Modla podporovala a odměňovala takové překotné jednání, jednání jako ekvivalent pití alkoholu proto, aby člověk zapomněl na možnost a skutečnost krize kolem sebe. Divoký Hospodin ale jedná jinak. Jeho církev nemůže nikdy z krize tak docela

vybřednout, neboť jejím Bohem je právě On – jsoucí, skrytý, jiný, zjevený v ukřižovaném Ježíši Kristu. A krize úpadku je jen jednou z podob této nutné krize.

Pro nás „jednotáky“ je zajímavá šestá kapitola knihy, v níž autoři vyzývají sbory, aby nepřebíraly způsob mluvy korporací a nestanovovaly pro sebe proklamativní programové cíle či poslání, ale aby si zvolily „heslo“, „watchword“ (Hesla Jednoty bratrské se do angličtiny překládají tímž slovem). Firemní slogany a poslání („mission statements“) jsou tu představeny jako plody osmdesátých let, období dravého kapitalismu, kdy byly malé podniky požírány korporacemi, ale ani velké korporace si nemohly být jisty svým přežitím. „Každý se v tu chvíli musel zamyslet nad tím, proč existuje – a musel se naučit promýšlet ten důvod každou chvíli, být flexibilní a agilní, protože jinak by jeho existence skončila.“ To píší autoři – a ukazují, jak je i tato představa existence podniku nebo komunity spojena s představou neustálého růstu a s nastavením myslí, v němž tento růst nemá alternativu. Protikladem „více“ tu není „méně“, ale „nic“; prázdnota, jako největší strašák. Kniha mimo jiné směřuje k tomu, aby i prostřednictvím Hesel čtenáři ukázala cesty k tomu, jak i z „méně“ učinit alternativu, možnost k životu, vedoucí za prázdnotu.

Na stránkách knihy věnovaných Heslům se nám rovněž nabízí pohled na toto naše dědictví v novém světle, či spíše: dává se nám návod, jak si pomocí hesel posvítit do temných koutů vlastního sborového života. V praxi našich sborů hesla obvykle promlouvají do jednoho konkrétního časového úseku, působí jako „Boží komentář“ k němu. Může jít o jeden den nebo o jeden rok, vždy se ale počítá s tím, že v novém jítu, na začátku ledna anebo o příštích narozeninách bude vylosováno heslo nové, Bůh skrze Písmo znovu promluví a nějak okomentuje naše pinožení. U Roota a Bertranda tato předem vymezená doba chybí. Heslo nemá být v jasné lhůtě vyměněno za nové, ale samo se má měnit v našich očích a uprostřed našich komunit. Prohlubovat se. Nikdy není zcela vyčerpáno a právě tím se liší od sloganu, o němž si vždycky všichni myslí, že jej dokonale chápou. Jen je trochu škoda, že tu autoři mluví trochu mlhavě o tom, že myšlenka takto užívaných biblických textů vznikla někde na konci středověku a „velké obliby dosáhla v 18. století“, o Obnovené Jednotě tu nezapadne slovo.

Angličtí recenzenti obecně autorovu práci s Hesly hodnotí vysoce a příslušnou kapitolou vyzdvihují jako vrchol knihy. Lze s nimi souhlasit, nejen proto, že práce se Slovem (a nebo aspoň slovem) se v církvi vždycky hodí, ale také z toho důvodu, že na omezené ploše jedné nebo dvou vět, jejichž hloubku zkoumáme a z nichž čerpáme smysl, se ukazuje, jak prosté věci mohou někdy fungovat a pomáhat k životu. Církve nemá v první řadě růst, ale být. Pokud roste, roste jako kvas, který má prostoupit svět, ne ho nahradit. Kvas, ne rakovina; kvas, sůl solící a vláha prostupující. Rootova a Bertrandova kniha nám právě toto připomíná. Abychom se nezavřeli a aby chom byli tam, kde máme být – v první řadě tam, kde už jsme, na severu nebo na jihu, v opršelém kostelíčku anebo v domě, do něhož přší.

M. Jaluška

modlitby z Blahoslavova domu

Dříve, než jsme před tebe předstoupili,
Hospodine, Bože věčný,
dříve, než jsme o cokoli prosili,
byl jsi ty už štědrý dárce;
rozprostřel jsi pro nás zemi, darovals nám vše, co je na ní,
plnost života máme z tvé ruky.
Když chceme vyslovit vděčnost za vezdejší chléb,
chceme zároveň prosit: daruj nám opět i své slovo,
svědectví o svém odpuštění, o daru spásy pro tvůj lid,
o daru cesty v následování Krista,
o lásce, v níž se každodenně znovu skláníš ke všemu stvoření.

Bože,
když jsi poslal milého Syna mezi nás lidi,
vedl jsi těžký zápas proti bezmoci a bídě,
sloužil jsi chudým, sám nejchudší.
Až dosud jsme živi z tvé dobroty,
z toho, co Kristus pro nás vynaložil.
Odpusť nám, že na to zapomínáme.
Proměňuj nás, když soběstředně a bezmyšlenkovitě
nahradíme lidskost lhostejností.
Daruj nám bdělost ducha
a pomoz, ať nemáme otupělé svědomí.
Probouzej nás Kristovým slovem,
ať oznamujeme a sami přijímáme tvé smilování.

Hospodine, Bože Abrahamův, Izákův a Jákobův,
Hospodine, Bože náš,
od pradávna jsi zjevoval a dával lidem své milosrdenství,
v Kristu Ježíši jsi pak zjevil a daroval sám sebe,
aby se mnohým dostalo svobody k pravdě a životu.
Prosíme, dej i nám, ať se smíme radovat
spolu s těmi, kdo spatřili tvého milého Syna
a přijali jej za svého Pána.
Prosíme, ať i my s nimi dojdeme v Kristu tvého smilování.

(z knížky modliteb faráře Jaroslava Vítka: Přijmi nás ještě i dnes. EMAN 2014)